

Der er stor usikkerhed om universiteternes fremtidige situation. Et bredt politisk forlig med lange tidshorisoner er påkrævet for at få mest muligt ud af de skatte kroner, som investeres i forskningen. Danmark bør investere mere langsigtet i viden - ikke mindre.

KRONIK DEN 15. OKTOBER 2010

Planløshed som vækststrategi

RALF HEMMINGSEN
rektor på
Københavns
Universitet

PETER RØPKE
direktør for forskning
og uddannelse
i Grundfos

**PETER HØNGAARD
ANDERSEN**
koncernforsknings-
direktør i
Lundbeck

På Københavns Universitet har lektor Martin Zachariasen for nylig forsvaret sin doktorafhandling. Emnet var optimering af computerchip-design. Zachariasen har dokumenteret, at det er muligt at skabe en ny generation af chips, der er hurtigere og mere effektive. Dermed er fundamentet skabt for mulige milliardgevinster i den private sektor. Flere private virksomheder har helt naturligt udvist stor interesse for denne forskning.

Det var nysgerrighed, der drev værket, da Zachariasen i 1995 gik i gang med sin ph.d.-uddannelse. Han kastede sig over et teoretisk optimeringsproblem, der længe havde udfordret matematikere og it-forskere verden over. Hverken forskeren, eller de, der valgte at ansætte ham og finansierede hans forskning, kunne forudse, at det 15 år senere ville føre til en helt ny generation af computerchips.

Der er tale om langvarig grundforskning, der gennem løbende samarbejde med industrien nu har banet vejen for et kommende industrieventyr. Og Zachariasens arbejde er et glimrende eksempel på den type forskning, som er helt nødvendig, hvis Danmark vil være med i den globale superliga og leve af forskning og uddannelse på den

lange bane. I det spil tæller kun ambitiøse investeringer og langsigtet planlægning. Men lige nu kender de danske universiteter ikke engang deres budgetter for 2011 og årene frem.

Den manglende klarhed om universiteternes fremtidige økonomiske situation skyldes, at Folketinget ikke lægger op til at indgå et flerårigt forlig omkring dansk forskning, sådan som man gør for politiet, forsvaret og andre offentlige områder. Det betyder blandt andet, at der i øjeblikket er stor usikkerhed om, hvor mange midler eksempelvis Københavns Universitet skal spare de kommende år. Det står klart, at 366 millioner kr. skal spares væk i 2013. Men der ligger paradoksalt nok samtidig forskningspuljer gemt i Finansloven, som ingen ved, hvornår og hvordan politikerne vil forhandle og for hvor mange år frem i tiden. Regeringens nye forslag til finanslov for 2011 giver ingen svar på dette.

Det tager mindst tre år at uddanne en forsker (ph.d.) og 5-10 år at etablere et nyt forskningsprogram eller center og se resultater af forskningen. Den aktuelle store usikkerhed om universiteternes økonomi forstærker den naturligt indbyggede usikkerhed, som ligger i de lange tidshorisoner. Derfor vil private virksomheder tøve med at indgå samarbejde med universiteterne til skade for det samarbejde mellem industri og forskningsmiljøer, som alle også regeringen ønsker styrket markant.

Trods den manglende klarhed om universiteternes fremtidige økonomi står det klart, at der er besparelser på vej. Danmark bruger i dag ca. 1 pct. af BNP på offentlig forskning. Men da dansk økonomi er på retur, betyder det reelt besparelser på universiteterne. Europa-Kommissionen har netop foreslået, at landene i EU investerer 2 pct. af BNP i offentlig forskning, uddannelse og innovation. Genop-

retningsplanen sender Danmark i den forkerte retning. Danmark skal leve af viden. Det er vores kerneforretning.

Nedskæringerne er derfor til skade for danske virksomheder, dansk konkurrenceevne og den fremtidige finansiering af det danske velfærdssamfund.

Selv store etablerede virksomheder som Grundfos og Lundbeck, der er blandt de allermost forskende virksomheder i Danmark, bliver negativt påvirket af nedskæringerne. Som højteknologiske virksomheder er vi afhængige af velfungerende samarbejder med universiteter for fortsat at kunne udvikle nye banebrydende produkter.

Et godt eksempel er Lundbecks samarbejde med Aarhus Universitet. Her har en forskergruppe gennem mere end 10 års fokuseret forskning - altså langvarig grundforskning - dokumenteret en hidtil ukendt sammenhæng mellem et særligt system i hjernen og sygdomme som Alzheimers sygdom, depression og mani-depressiv psykose.

I 2009 købte Lundbeck patenter fra denne forskning, som vi næppe selv kunne have lavet, fri af universitetet og etablerede et løbende samarbejde med forskergruppen. Dermed står Lundbeck nu med unik viden, der udgør et godt grundlag for udvikling af potentielt revolutionerende lægemidler og dermed også en væsentlig styrkelse af forretningsgrundlaget og mulighederne for fortsat at være en stor dansk arbejdsplads. Det er den slags fordele, vi - og dermed samfundet - risikerer at gå glip af som konsekvens af nedskæringerne på universiteterne.

Danmark konkurrerer globalt. Når det gælder forskning, stormer Asien frem i disse år, og USA har længe givet dansk forskning baghjul. Alene at følge trop kræver en massiv satsning på forskning og uddannelse. Her har både det private og det offentlige en vigtig op-

gave, som alle har en fælles interesse i at løse.

Der har været meldt mange store ambitioner ud fra politisk hold på forskningsområdet, men at sikre samfundsmæssige afkast af videnssamfundet er ikke klaret med flotte ord om "verdensklasse" og ambitiøse løfter givet i opgangstider. Det kræver handling og investeringer nu. Forskningsresultater, der kan skabe vækst og sikre det danske velfærdssamfund, kan ikke blot bestilles fra dag til dag ved kasse ét. Forskning kræver, som topfodbold, træning, deltagelse i internationale turneringer og sponsorer.

Træningen og de internationale samarbejder er universiteterne allerede dygtige til. Men når det gælder sponsorerne, så har Danmark et markant problem. Danske vidensvirksomheder har i dag et globalt tankesæt, hvor der satses på samarbejder med de bedste forskningsmiljøer, uanset hvor de findes. Hvis Danmark forsømmer at gøde det vækstlag, som de private investorer tager afsæt i, står resten af verden klar til at tage over.

På Grundfos har en målrettet vækststrategi medført, at vi i løbet af ganske få år har etableret helt nye forsknings- og udviklingscentre i Kina, Indien, Ungarn og USA. Vi beskæftiger nu cirka 200 forskere og udviklere uden for Danmarks grænser. På udviklingscentret i Kina blev der alene sidste år ansat 25 nye forskere. De tider er forbi, da det var de mere rutineprægede udviklingsprojekter, som blev placeret i udlandet, mens den "essentielle" og "langsigtede" forskning blev fastholdt i Danmark. Indiske og kinesiske ingeniører er fremragende og er samtidig ivrige efter at få fingrene i de mest spændende opgaver.

At forskning og uddannelse er Danmarks stærkeste kort, hvis vi skal stå distancen i den stigende globale konkurrence, har længe været mantraet for det danske velfærdssamfund og med god grund. Ifølge Videnskabsministeriet har virksomheder, der samarbejder med universiteterne en markant større vækst end andre.

På samme vis er det dokumenteret, at højtuddannede fra universiteterne, er en meget vigtig drivkraft for produktiviteten i virksomheder. Flere højtuddannede giver højere BNP.

I 2005 førte en bevidst prioritering af forskning og uddannelse til det ambitiøse velfærdsforlig og etablering af globaliseringspuljen, der var et markant skridt i den rigtige retning, og gav de danske universiteter et tiltrængt vitamintilskud både til uddannelse, forskning og bygninger.

Men nu skærer politikerne så voldsomt i økonomien, at universiteterne i de kommende år reelt risikerer igen at måtte udsulte både uddannelser og forskning i stedet for at høste frugterne af regeringens visionære globale investering.

Danmark bør investere mere og langsigtet i viden - ikke mindre.

For nylig spurgte DR lokalpolitikkerne i de otte hårdest ramte ghettokommuner, hvordan man skulle løse problemerne. Hele 84 pct. mente, at det ville forbedre situationen i ghettoerne, hvis ressourcerstærke personer blev lokket til at flytte ind i et af områderne. Alligevel mente kun 24 pct. af politikkerne, at det var noget for dem selv. Så ressourcerstærke er de trods alt ikke. Politikere har altid flest ressourcer, når det er andres ressourcer, de skal råde over.

For nylig bragte TV Avisen en reportage fra Gellerupparken. Her gik journalisten rundt med planlægningschef Per Jensen fra Århus Kommune. Tidligt i indslaget ser man planlægningschefen nyde »den fremragende udsigt over hele Århus« og udpege alle de gode ting, man har brugt penge på. Mens Per Jensen taler, ser man langt borte en person, der i hast forlader området på en cykel. Alt imens roser planlægningschefen de mange projekter, som er i gang.

Til journalistens indvendinger om kriminalitet, svarer Per Jensen: »Det kan jo desværre også ske i andre steder af byen.«

Da indslaget skal slutte, har planlægningschefens stemme dog fået en anden klang. »Der mangler en enkelt cykel,« siger han. »Hvad er det for en cykel?« spørger journalisten. »Det var min egen,« svarer planlægningschefen. »Men jeg kan trøste mig med, at de ikke kører med hjelm herude, så den er her endnu.« Således taler en mand, der evner at se det positive i enhver situation.

Nu har Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti langt om længe lanceret deres eget bud på en ghettoplan. Underligt nok indeholdt de to partiers oplæg ingen reference til Mette Frederikssens geniale forslag om at flytte en del af de offentligt ansatte mødeaktivitet ind i ghettoområderne.

Måske nåede Helle og Villy at se tv-avis forinden.

Enhedslistens socialordfører Line Barfod og Københavns socialborgmester Mikkel Warming er utilfredse med, at alle de øvrige partier skruer bissen på over for ghettoerne.

»VKO har uden held strammet straffe og truet udsatte familier med at tage deres penge. De har fokuseret enøjnet på etnicitet,« skriver de på partiets hjemmeside. Mens de to røde skælder ud, har et af deres medlemmer i Odense fået et problem. Den venstrediale netavis modkraft.dk beretter, hvordan formanden for Samarbejdsrådet i Vollsmose, Ra Ranunkel, har bedt om politibeskyttelse. Ranunkel, som er socialrådgiver og byråds kandidat for Enhedslisten, kom for skade at udtale til TV2/FYN, at palæstinensiske og somaliske unge står bag flere episoder med bilafbrændinger, hærværk, røverier og vold mod etniske danskere. Siden har han modtaget telefontrusler og fået kastet sten efter sig.

Ghettoer er et dejligt sted. Det ved enhver, der aldrig har boet i én.

Pestilens

